

**ЦЕНТРАЛНО И ИЗТОЧНО-ЕВРОПЕЙСКАТА
ОНЛАЙН БИБЛИОТЕКА (CEEOL) –
НОВИ ФУНКЦИОНАЛНОСТИ НА СИСТЕМАТА И НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ
ЗА ИЗДАТЕЛИТЕ, БИБЛИОТЕКИТЕ И УЧЕНИТЕ**

Детелин ЛУЧЕВ

Central and Eastern European Online Library, Frankfurt, Germany

E-mail: [detelin.luchev\(at\)ceeol.com](mailto:detelin.luchev(at)ceeol.com)

Институт по математика и информатика, БАН

**CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN ONLINE LIBRARY (CEEOL) – NEW
FUNCTIONALITIES OF THE SYSTEM AND NEW POSSIBILITIES FOR EDITORS,
LIBRARIANS AND SCHOLARS**

Detelin LUCHEV

Central and Eastern European Online Library, Frankfurt, Germany

E-mail: [detelin.luchev\(at\)ceeol.com](mailto:detelin.luchev(at)ceeol.com)

Institute of Mathematics and Informatics, BAS

ABSTRACT: Central and Eastern European Online Library (CEEOL) is a leading provider of academic e-journals and e-books in the Humanities and Social Sciences from and about Central and Eastern Europe. In the rapidly changing digital sphere CEEOL is a reliable source of adjusting expertise trusted by scholars, publishers and librarians. Currently, over 700 publishers entrust CEEOL with their high-quality journals and e-books. CEEOL provides scholars, researchers and students with access to a wide range of academic content in a constantly growing, dynamic repository. Currently, CEEOL covers more than 1350 journals and 330000 articles. CEEOL offers various services to subscribing institutions and their patrons to make access to its content as easy as possible. Furthermore, CEEOL allows publishers to reach new audiences and promote the scientific achievements of the Eastern European scientific community to a broader readership. Unaffiliated scholars have the possibility to access the repository by creating their personal user account.

KEYWORDS: CEEOL; online library; repository; humanities; social sciences;

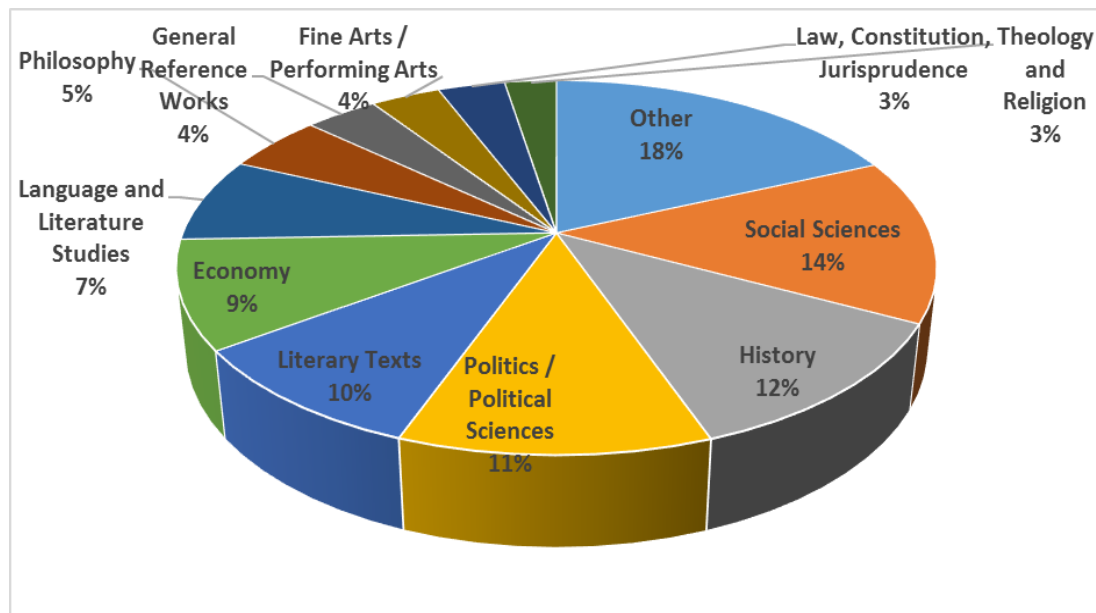
1. Въведение

Централно и източно-европейската онлайн библиотека (*Central and Eastern European Online Library, Frankfurt, Germany – CEEOL* - <http://www.ceeol.com>) е най-голямата база данни и платформа за индексирание и разпространение на научна и културна периодика в областта на хуманитарните и социалните науки от и за Централна и Източна Европа. Една от основните цели на CEEOL е да осигури съвременна научна информация на изследователите по целия свят, чиито проучвания са фокусирани върху Централна и Източна Европа в областта на политиката, историята, икономиката, езиците, културата и пр. чрез предлагането на високо специализирана, систематична и обширна колекция от периодични издания. CEEOL е ценен ресурс както за потребителите от останалите части на света, които имат интерес към централно- и източно-европейския регион, така и за университетите, научните институти и публичните библиотеки в Централна и Източна Европа. Комбинацията от ключова научна периодика от региона, лесен достъп и широк обхват прави намиращата в CEEOL колекция уникална и висококачествена. През 2016 г. стартира новата информационна система на CEEOL, която дава възможност за регистрация и разпространение и на непериодични издания с ISBN (монографии, сборници и пр.), както и на специализирана Grey literature (издания без ISSN и ISBN), като чрез нея същевременно създаде и много нови възможности за абонamenti от страна на различните типове библиотеки (университетски, държавни, регионални и пр.), както и използване от учени и изследователи.

Настоящият текст има за цел да представи някои основни и нови специфики на CEEOL, услуги, предлагани от нея, и възможности за ползване на нейните ресурси.

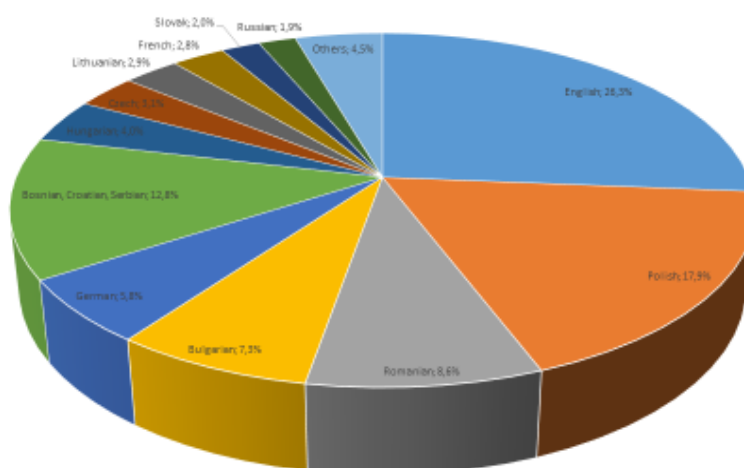
2. Централно- и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) – факти и графики

Централно и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) се превърна в особено ценен ресурс за научното изследване и опознаване на региона и за обучение в областта на филологията, лингвистиката, литературата, политически науки, историята, икономика, право, мениджмънт и пр. През последните години в CEEOL нараства делът на периодичните издания в областта на социологията, антропологията, философията, икономиката, правото и др. (Фиг. 1.).

Фиг. 1. Разпределение на периодичните издания в CEEOL по основна тематична област на статиите

Над една четвърт от статиите в библиотеката са на английски език, което показва ориентираността на изданията от региона към по-широка аудитория и възможността за включването на тези статии в образователния и изследователския процес в различни страни. На български са над 7 % от статиите в CEEOL (Фиг. 2.).

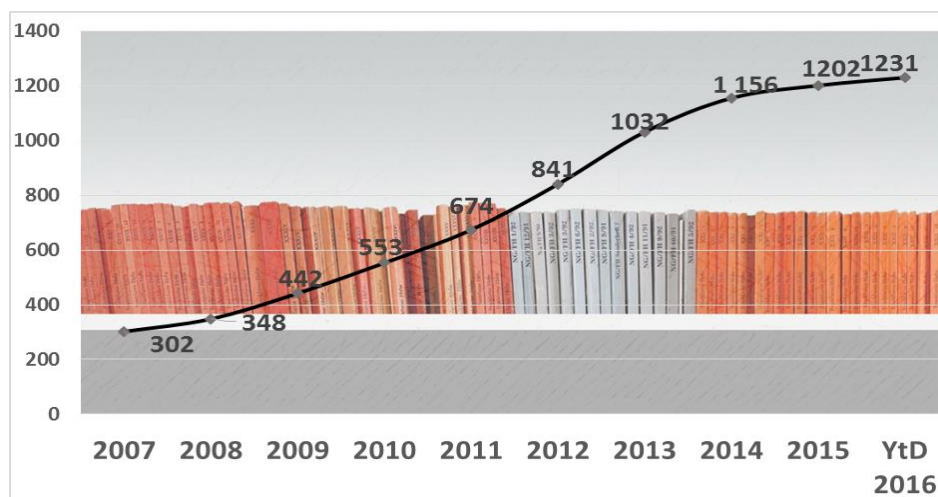

Фиг. 2. Разпределение на периодичните издания в CEEOL по език на статиите

България заема едно от първите места по броя на качените в CEEOL статии по признак език и място на публикуване. В рамките на CEEOL базата от данни на българските издания има своята съдържателна специфика. Тя касае не само високата научна стойност, но и пълнотата на дигитализираните издания. Повечето от българските издания са представени от началото на издаването им, което в някои случаи означава над четиридесетгодишен архив.

CEEOL се стреми да предостави на своите потребители възможност за достъп до цялостните течения на дигитализираните научни списания, като една част от тях не съществуват в тази им цялост в никоя библиотека, разполагаща с техни отпечатани на хартия копия.

През последните 10 години се наблюдава стабилен растеж, като към графиката (Фиг. 3.), която съдържа данни към първото шестмесечие на 2016 г. може да се добави, че към началото на ноември 2016 г. броят на научните списания в CEEOL вече надвишава 1350 бр.

Фиг. 3. Нарастване на броя на научната периодика в CEEOL

3. Специфики на Централно- и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL)

Създаването на Централно и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) през 2000 г. е вследствие на десетгодишната работа на Европейския културен център *Изток-Запад* във Франкфурт. През 90-те години Франкфуртския панаир на книгата дава възможности за създаване на контакти и връзки между издателства от Източна и Централна Европа и води към идеята за изграждане на онлайн библиотека, фокусирана върху научната и културната периодика на централно- и източно-европейските страни. През 2016 г. с включването в консорциума на разпространители в САЩ и Канада на свързана с Централна и Източна Европа научна литература, CEEOL разработи изцяло нова информационна система и разшири своята дейност и в областта на непериодичните (ISBN) издания в областта на хуманитаристиката и социалните науки и в граничните им зони с други научни дисциплини.

Към момента с включените в нея над 700 академични, университетски и независими издателства CEEOL е значима и важна база от данни за всеки, проявяващ интерес, към която и да било сфера от научния, културния, политическия и икономическия живот в Централна и Източна Европа. Потребителите имат достъп до над 1300 периодични издания от над 30 страни на над 30 езика. Могат да се изтеглят над 330 000 статии в тяхната цялост и пълно съответствие с отпечатаното копие. От началото на 2016 г. бързо нараства и обемът на монографиите и сборниците, регистрирани и разпространявани от CEEOL.

След регистрация в информационната система на CEEOL всеки един потребител има свободен достъп до метаданните за всяко едно издание. По отношение на периодичните издания библиографското описание включва заглавието на съответната статия на оригиналния ѝ език и на английски; автор; език, тематични област; година и брой на изданието; страници на статията в изданието – *от* – *до*; брой на страниците; цена (ако не е с отворен достъп); абстракт, и пр. (Фиг. 4.). С изключение на оригиналното заглавие, всички метаданни са на английски език. При изтегляне на статия или книга като първа страница CEEOL предоставя необходимата за цитиране библиографска информация.

HOME BROWSE BY SUBJECTS BROWSE BY PUBLISHERS BROWSE BY JOURNALS PERSONAL USER ACCOUNT MEDIA HELP CONTACT

Езиков свят -Orbis Linguarum

Linguistic World

Publishing House: ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ »НЕОФИТ РИЛСКИ«

Subject(s): Language and Literature Studies

Frequency: 2 issues

ISSN: 1312-0484

Status: Active

Issues/Articles Journal Information

2001 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016

Issue No. 1 Issue No. 2

Year: 2015
Number: 2

Table of Content

Articles list

SIGNALLING FUNCTION OF MUSICAL INSTRUMENTS FROM THE ASPECT OF ETHNOPHRASEOLOGY

SIGNALLING FUNCTION OF MUSICAL INSTRUMENTS FROM THE ASPECT OF ETHNOPHRASEOLOGY
(SIGNALLING FUNCTION OF MUSICAL INSTRUMENTS FROM THE ASPECT OF ETHNOPHRASEOLOGY)

Author(s): Mária Dobriková
Language: English
Subject(s): Language and Literature Studies, Fine Arts / Performing Arts, Music
Issue: 2/2015
Page Range: 7-15
No. of Pages: 9

Keywords: ethnomusicology; ethnophraseology; musical instruments (bell; drum; trumpet); verbal derivatives to ring (the bell); to drum; to blow (the trumpet); Slovak; Bulgarian; Czech; Croatian and Slovenian ph

Summary/Abstract: The paper analyzes the segment of phraseology that presents the association sphere of music, with focus on the signalling function of musical instruments the presence of which is primarily followed in the phraseology of Slovak and of Bulgarian, and partly also in Czech, Croatian and Slovenian phraseology. The author compares the phraseological units which contain names of the musical instruments bell, drum, trumpet, and their corresponding verbal derivatives to ring (the bell), to drum, to blow (the trumpet), as well as the verb to beat expressing the semantic content "to produce sounds by beating". In addition to the fixed collocations, the research within the investigated conceptual sphere also includes paremiological units. The investigated type of phrases is analyzed from interdisciplinary aspects, namely in the historical, ethnomusicological and ethnophraseological contexts.

Download

FROM THE LOST LIBRARIES TO ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Фиг. 4. Библиографско описание на статия в CEEOL

CEEOL дава възможност за различни начини на достигане до необходимата информация. Освен в цялата база данни чрез езиков стринг, простото търсене може да бъде ограничено само до издател, наименование на книга, наименование на списание, съдържание, име на автор, ключови думи, ISSN, ISBN и пр., като интересна е възможността за търсене на поредици (Series Title), което е много удобно за достигането до колекции от книги с определена тематична насоченост. Комплексното търсене дава множество възможности за дефинирания и конкретизации с оглед на стесняване на резултатите. За това спомагат и множеството допълнителни филтри към получените резултати. Тези филтри са особено полезни и при новите функционалности на системата по отношение на браузването по тематични области, списания и др. (Фиг. 5.). Така например в Browse by Subject, след като се избере тематичната област, която представлява интерес за ползвателя, той може да я филтрира по Content Type, като избере една или повече от опциите: Journal, eBook, Grey Literature, Book Chapter, Journal Article, и/или да приложи и други филтри по отношение на език, достъп и пр. Съобразно своите предпочитани, ползвателят на CEEOL може да избере и различни начини за визуализиране на информацията.

Една от спецификите на CEEOL е, че тя предлага пълнотекстов достъп до периодичните и непериодичните издания, а не само индексирани метаданни. CEEOL бе и първата електронна библиотека, сключила през 2006 г. договор за сътрудничество с Google Inc. за пълнотекстово индексване на текстове на кирилица на статиите в библиотеката.

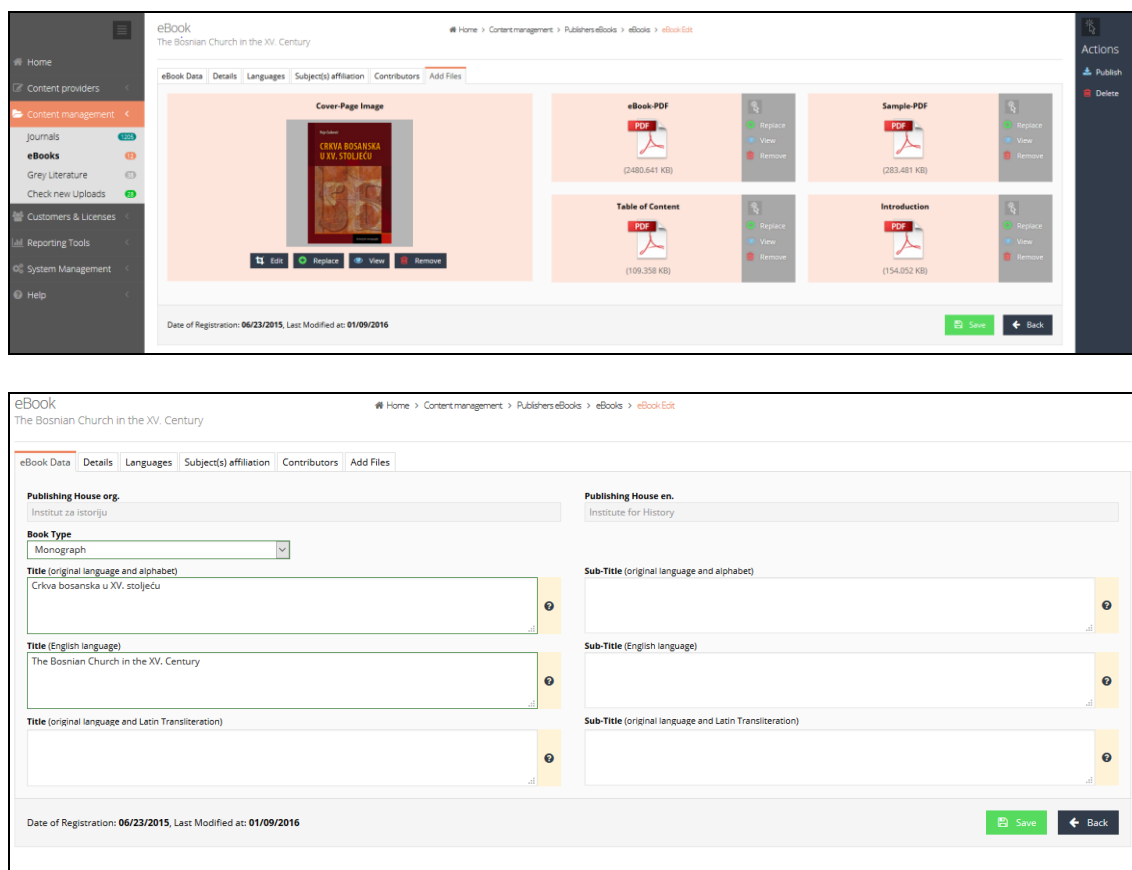
Фиг. 5. Услуги за търсене в CEEOL

4. Услуги и функционалности на CEEOL за издателите

Спецификата на регионалната ориентираност на Централно и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) предпостави и характерните черти на ориентираната към издателствата политика. В новата система на CEEOL е разработен и предоставен специален модул на всеки един издател, в която той има възможност да развива и управлява самостоятелно своята издателска политика. На ново ниво са и наличните в предишната възможности и предимства за издателите, като сред тях би могло да се отбележат, напр.:

- възможност за безплатно разпространение и продажба на техните издания в световен мащаб;
- включване на техните публикации в пълнотекстов електронен формат на съответния оригинален език;
- възможност за дигитализиране (превръщане в електронен формат) на ценни издания, с които едно издателство разполага само в книжна форма, при условие че тези публикации бъдат включени в CEEOL;
- поддръжка на индексирана и реферирана база-данни с библиографска информация, достъпна за търсене през интернет (безплатно) и предлагаща възможност за закупуване на е-публикациите по електронен път;
- възможност за проверка във всеки един момент на изтеглените статии (по заглавия и брой) и на паричния баланс от продажбата на включените в Библиотеката публикации на съответното издателство;
- първоначално обучение, техническа помощ и консултации за работа със специализирания софтуер за регистрация на публикациите;
- сключване на индивидуален лицензионен договор с всеки издател, защитаващ авторските му права в съответствие с правните норми на Европейския съюз и съответното национално законодателство.

Новата система дава възможност за мениджмънт на цялостния публикационен процес от страна на отделния издател чрез собствени *контент-админи* чрез делегиране на различни права по отношение на регистрацията и управлението на съдържанието и на eBooks, и на Journals-Issues, и на Grey Literature (Фиг. 6.).

Фиг. 6. Примери на управление на съдържание в CEEOL

Повече и много по-развити са и инструментите, предоставящи различни статистически *репорти* по отношение на използване (Usage Reporting Tools) и продажби (Sales Reporting Tools). Анализите, основани на тези *репорти* са също и едно добро средство за генериране на издателски стратегии и политики.

Новата информационна система на CEEOL е много удобна, лесна и приятна за работа. На издателите се предоставя *туториал* и освен началното обучение, по няколко пъти в месеца се провеждат *вебинари*, които те могат да посетят, за да подобряват работата си с нея или да дадат предложения за нейното развитие и усъвършенстване.

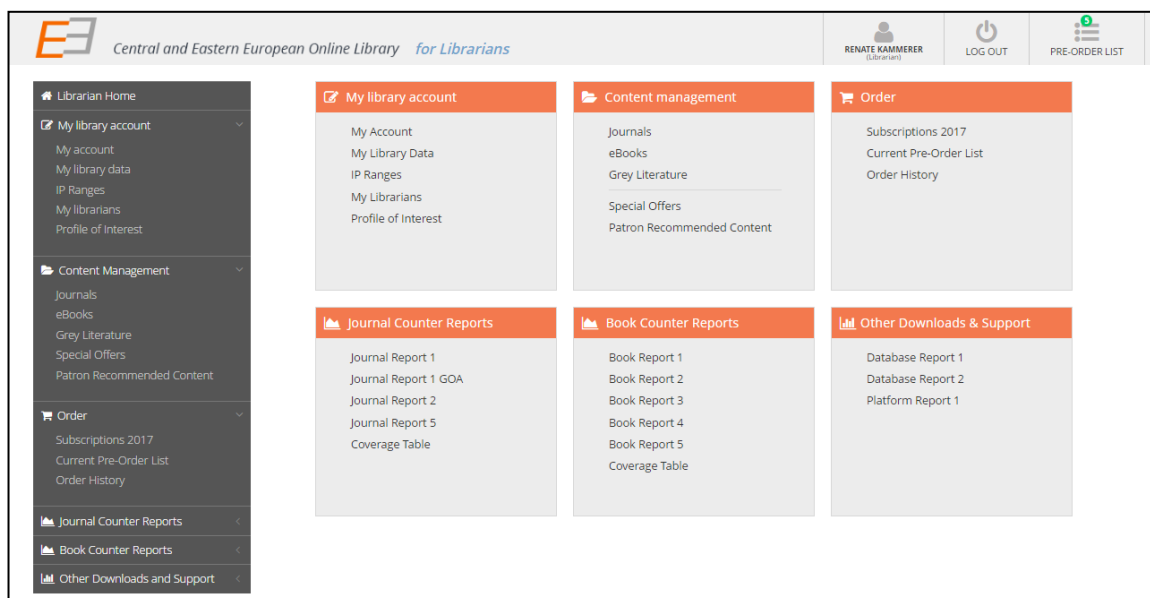
5. Характеристики на предлаганите услуги на потребителите на CEEOL

CEEOL осигурява един значителен набор от ползи за потребителите на библиотеката – изследователи, студенти и професионалисти, и им предлага удобен и надежден достъп до съдържание, което те иначе трудно или много бавно биха могли да получат в печатен формат, а в много от случаите това е единственият възможен начин за достъп до търсената статия или книга дори и в границите на съответната страна на издаване.

Обширно и постоянно нарастващо е тематично покритие, като същевременно CEEOL запазва високото качество на дигитализираните издания и от съдържателна гледна точка, и от гледна точка на качеството на електронните копия.

CEEOL е надежден и лесен за ползване ресурс. Статиите се индексират и са с постоянни URL. Ежемесечно CEEOL *ъндейтва* информацията с метаданните и постоянните адреси на наличните статии в ExLibris, TDNet, SerialsSolutions и други големи агрегатори на метаданни. Бързото и разнообразно търсене и достъп до необходимата информация в метаданните и в пълните текстове на списанията и книгите характеризират CEEOL като една електронна среда, адекватна на уменията на всеки един интернет потребител.

На своите институционални абонати CEEOL предоставя индивидуална система за администриране на разнообразни статистически данни за управление на цялостния процес (Фиг. 7., както и <https://ceeol.com/for-librarians/CEEOL-for-libraries/tools-for-librarians>).

Фиг. 7. Услуги и функционалности в профил на институционален абонат на CEEOL

На базата на своята нова информационна система CEEOL предлага и различни форми на абонаменти за периодични издания. Институционалните абонаменти биха могли да бъдат както за едно отделно издание, така и за направени съобразно изследователската и научна насоченост на университети и институти или според нуждите на държавни и регионални библиотеки, като в зависимост от цената на колекцията от избрани от тях издания отстъпката достига до 50 %. Не по-малко интересна е и възможността за абониране за налични в CEEOL тематични и регионални пакети, за които отстъпката е 30 %, като добавените от съответния абонат други издания към такъв един пакет също използват отстъпката от 30 % (Таблица 1.).

Таблица 1. Видове колекции в CEEOL

Subject-Collections (S01 - S06)

S01	COLL. Social Sciences & Humanities general
S02	COLL. Political Sciences, Administration & Law, Economy
S03	COLL. Philology, Linguistics, Literature(s) & Culture(s)
S04	COLL. Fine Arts & Performing Arts & Music & Architecture & Photography
S05	COLL. History, Judaic Studies & Cultural History
S06	COLL. Philosophy, Theology & Religious Studies

Country/Region Collections (R01-R09)

R01	COLL. Western Balkans
R02	COLL. East-/Central Europe (PL & CZ & SK & HU)
R03	COLL. Poland as separate Country Collection
R04	COLL. Romania & Moldova
R05	COLL. Baltic Republics
R06	COLL. Bulgaria
R07	COLL. Russia, Belarus, Ukraine
R08	COLL. Turkey / Caucasian Region
R09	COLL. Western EU & U.S.A. & others

Налични са и допълнителни отстъпки за консорциуми от институционални абонати (университети, институти и пр.). Срещу еднократно заплащане може да бъде придобит и архивът на броевете на всяко едно издание, като и тук са налични различни форми на отстъпки в зависимост от големината на оформените пакети от архиви на периодични издания.

За индивидуалните потребители са достъпни и възможности за зареждане на суми в потребителски профил, при което срещу определена сума е гарантиран съответен брой изтегляния на статии на преференциални цени.

6. Заключение

Индексираните в CEEOL издания са на високо академично и научно ниво. Абонаменти за Централно- и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) имат над 120 значими университетски и публични библиотеки и библиотечни бази данни в над 25 държави в целия свят. Това е особено важно не само за издателите, но и за самите автори на регистрираните в CEEOL статии и книги, тъй като освен индексирането и включването им посредством CEEOL в други значими научни бази от данни, техните произведения достигат пълнотекстово и директно до интересувачи се от проблематиката им реални читатели. Значимостта на CEEOL се определя и от постоянното нарастващия брой на частните потребители.

Предлаганите от CEEOL услуги и възможности са предпоставка за нарастващия интерес към нея на академични, университетски и други научни и културни издателства, както и за абонаменти на университетски и публични библиотеки.

Представената в настоящия доклад информация може се разглежда като основа за бъдещи дискусии и за взаимно полезна съвместна дейност на Централно и източно-европейската онлайн библиотека (CEEOL) с научните, образователните и културните институции в България.